

Oppsummering av høringsinnspill til skjøtelsesplan for Slorene våtmarksområde og kommunedirektørens vurdering

HØRINGSUTTALELSE - OPPSUMMERING	KOMMUNEDIREKTØRENS VURDERING
Myndigheter	
<p>1. Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) Planen ivaretar vassdragsmiljøet på en god måte. Minner om at dersom det skal gjøres inngrep i vannstrengen, bør planene sendes NVE for nærmere vurdering etter vannressursloven.</p>	<p>Tas til orientering. Se omtale i kap. 5.3.1. Kap. 6.2 er også oppdatert med følgende tekst: <i>Alle tiltak som angår vassdraget må omsøkes Statsforvalteren og/eller NVE.</i></p>
<p>2. Statsforvalteren i Oslo og Viken</p> <ol style="list-style-type: none"> Statsforvalteren anbefaler at anlagt voll langs Dalsbekken fjernes. Fjerning av vollen er et stort inngrep, men vil i motsetning til stadig opprensning av kanalene være begrenset til ett enkelt tiltak. Statsforvalteren vurderer at stadig vedlikehold av kanalene vil være mer inngripende, og kan muligens vise seg å være mer kostnadskrevende i lengre tidsperspektiv. Skjøtelsesplanen beskriver ikke hva som skal gjøres med massene fra kanalene. Dersom man går for en løsning med kanaler bør disse graves ut med en bredde på minimum 10 meter som Sweco anbefaler i sin rapport. Hvilke tillatelser som vil være nødvendig å innhente fra Statsforvalteren må avklares etter at valg av løsning er gjort. Dette gjelder særlig forurensing ved disponering av overskuddsmasser og eventuelle utslipp fra anleggsvirksomheten. Forholdet til forskrift om fysiske tiltak i vassdrag og vannressurslovens § 11 om kantsoner må også vurderes. Stien langs Dalsbekken anbefales ikke utbedret da det vurderes at stien har relativt liten opplevelsesverdi, men et forholdsvis stort potensial for forstyrrelse av fuglelivet. Det blåmerkede stien bør ikke rehabiliteres av hensyn til fuglelivet, og særlig vil etablering av de to østligste foreslåtte 	<ol style="list-style-type: none"> Kommunedirektøren er klar over at fagrapportene fra BioFokus og NIBIO anbefaler fjerning av vollen som det beste tiltaket for å gjenopprette den økologiske tilstanden i Slorene. Dette er imidlertid et svært omfattende tiltak hvor det er mye masser som må kjøres ut av området. I tillegg vil fjerning av massene innebære et stort inngrep langs kantsonen som må gjenopprettes. I perioden uten vegetasjon vil kantsonen være utsatt for erosjon. Dette vil trolig føre til økt avrenning av partikler og næringsstoffer som vil kunne påvirke vannkvaliteten i Gjersjøen, som er drikkevannskilde, negativt. Kommunedirektøren holder derfor fast ved at kanalene som ble gravd ut i 2017 skal rehabiliteres. Den gang ble det gravd ut fem kanaler i 2 m bredde og massene ble fordelt jevnt utover terrenget. For å øke tilførselen av vann ut på våtmarken og redusere flomtrykket oppstrøms, anbefaler kommunedirektøren at gjennomløpene graves ut i større bredde (ca. 5 m). Grøfting av kanaler vil skje på vinterstid på frossen mark for å unngå kjøreskader i terrenget. Tiltaket må prosjekteres i forkant i samråd med grunneier, se oppdatert kap. 5.3.3 og tiltak 0.4. <p>Det er ikke utarbeidet kostnadsoverslag som viser fjerning av jordvoll versus oppgraving av kanaler. Kostnadene vil avhenge av mengde masser (m³) som skal kjøres bort, type masser (rene eller forurensede), avstand til deponi som kan ta imot denne typen masser, og deponikostnader per m³.</p>

utkikkspunktene (punkt 1 og 2) kunne være negative for våtmarksfugl. Dersom man skal rehabilitere stien anbefales det at deler av stien legges om, i tråd med kartskissen under. Det anbefales at det kun anlegges ett utkikkspunkt langs traseen. Statsforvalteren vurderer at kollen vest for Ringneset (rød prikk i kartet under) er best egnet med minst sjenanse for fuglelivet. Dersom stien blir etablert er det naturlig å anta at kollene langs våtmarken vil bli benyttet til andre formål enn bare fuglekikking/ utkikkspunkt som fyring av bål, bruk av hengekøyer og lignende. Konsekvenser for fuglelivet som følge av denne type bruk vurderes i liten grad i skjøttselsplanen.

Statsforvalterens innspill til kart over tilretteleggingstiltak: Rød prikk markerer alternativ plassering av utkikkspunkt dersom stien blir rehabilitert. Statsforvalteren mener at tilrettelegging for utsyn på dette punktet er et mer skånsomt tiltak som kan erstatte både punkt 1 og 2. Omtrentlige forslag for omlegging av stien er tegnet inn i grønt.

Dette området ligger noe utilgjengelig til, og det vil kunne være kostnadsdrivende.

2. Ved utgraving av kanaler vil overskuddsmasser måtte kjøres til godkjent deponi. Kap. 5.3.3 og kap. 7 er oppdatert med denne føringen.
3. Kommunedirektøren vurderer at 10 m er svært bredt dimensjonert, og at det er et betydelig inngrep i kantsonen. I rapporten til Sweco er ikke konsekvensene av å åpne opp 5 – 6 kanaler med en bredde på 10 m vurdert med tanke på kantsonen. Kanalene på 2 m har fungert under vår- og høstflommene. Kommunedirektøren vurderer derfor at en bredde på opptil 5 m vil kunne være tilstrekkelig for å kunne mate våtmarksområdet med vann. Kommunen vil vurdere bredden på kanalene i detaljprosjektering og fortløpende vurdere effekten av tiltaket. Se svar til NVE pkt. 1 for tiltak i vannstrengen.
4. Kommunedirektøren vurderer at stien langs Dalsbekken kan benyttes utenom ferdselsrestriksjonen, da det vil ha lite negativ virkning på fuglelivet i denne perioden. Kommunedirektøren anbefaler at gjennomløpene i vollen graves ut i større bredde, og det må derfor vurderes om det er hensiktsmessig å legge ut klopper/plankebroer over kanalene i forbindelse med prosjektering av tiltakene, jf. tiltak 0.6. Rehabilitering av den blåmerkede stien vil også bidra til å kanalisere ferdselen bort fra våtmarksområdet i perioden med ferdselsrestriksjoner.
5. I reguleringsplan for Slorene våtmarksområde er området nedenfor gamle E6 satt av til formål friluftsliv. Rehabilitering av den blåmerkede turstien er derfor i tråd med arealformålet i reguleringsplanen. Det er også et mål at denne skjøttselsplanen skal bidra til å kanalisere ferdsel og legge til rette for at flere skal kunne benytte Slorene som et kunnskaps- og rekreasjonsområde. Kommunedirektøren har tatt innspillet delvis til etterretning, og foreslår at den blåmerkede stien beholdes, men stitrasé og utkikkspunkt endres for å ivareta fuglelivet, se oppdatert kart fig. 16. Kommunedirektøren mener at med god skilting og info på

<p>6. Klipping av gress i randsonen må gjennomføres etter blomstring av hensyn til blomsterplanter og pollinerende insekter. Ved hugging av trær i randsonen bør det gjøres en vurdering om man kan sette igjen høystubber eller ringbarke trærne istedenfor å hugge.</p> <p>7. Store kvistansamlinger i Dalsbekken kan tillates fjernet, men anbefaler ikke å tillate opprenskning av mindre trær og stokker som bremser vannet i bekken da det er en del av en naturlig prosess i deltaområder. For å unngå skader på Steinhvelvsbrua bør man heller gjøre tiltak ved selve brua.</p> <p>8. Kunstige hekkeøyer bør være rettet mot arter som sliter med å finne egnede hekkeområder eller som er i tilbakegang.</p>	<p>nettsider skal vi kunne nå ut til befolkningen med informasjon våtmarksområde, og på den måte forebygge uønsket ferdsel og adferd.</p> <p>6. Kommunedirektøren vurderer at strekningen hvor det tillates kantslått langs Gjersjøveien er såpass kort at det ikke vil ha store negative konsekvenser for pollinerende arter. Det er derfor foreslått å endre kantbredden fra 3- 4 til 3 m i oppdatert plan. Tiltak er oppdatert i kap. 5.4, skjøtselssone 3. Kommunedirektøren er positiv til at det gjøres en vurdering om man kan sette igjen høystubber eller ringbarke trær istedenfor å hugge i randsonen. Tekst for skjøtselssone 4 (kap. 5.4) er oppdatert.</p> <p>7. Tas til orientering, innspillet er allerede dekket i tiltak 1.5. Teksten i kap. 5.4 om skjøtselssone 1 er noe justert.</p> <p>8. Tas til orientering.</p>
<p>3. PURA – Vannområdet Bunnefjorden med Årungen- og Gjersjøvassdraget PURAs innspill til planen tidligere i prosessen er ivaretatt og de har ingen flere kommentarer.</p>	<p>Tas til orientering.</p>
Organisasjoner, lag og foreninger	
<p>4. Naturvernforbundet i Nordre Follo (NiNF)</p> <p>1. Naturvernforbundet ber om at følgende setning legges inn i planen: <i>Slorene våtmarksområde er et aktivt elvedelta og resultat av de dynamiske naturlige prosessene tilknyttet denne naturtypen, samt av flere hundre års drift med slått og beite.</i></p> <p>2. Målet om hyppigere og økt omfang av flom i våtmarken og tiltak for å fremme dette bør derfor fremheves og listes opp blant de viktigste tiltakene i naturvernområdet fremover.</p> <p>3. Henviser til at vollen langs vestsiden av Dalsbekken ble anlagt etter ulovlige inngrep i 2000, og at ulovligheter ikke bør ettergis. Vollen langs vestsiden av Dalsbekken bør fjernes da den har ført til en kanalisering av bekkeløpet, og har svekket naturverdiene ved å redusere de naturlige økologiske</p>	<p>1. Innspillet er tatt til etterretning, da det etter kommunedirektørens vurdering gir en bedre beskrivelse av naturverdiene i området. Kap. 5.3 i skjøtelsplanen er oppdatert.</p> <p>2. Tas til etterretning, da kommunedirektøren ser omtale av behovet for økt omfang av flom bør komme bedre fram, siden dette er en av de viktigste truslene mot verneverdiene, slik det er beskrevet i kap. 4.2.1. Tekst i kap. 5.3 er oppdatert.</p> <p>3. Når det gjelder vollen som ble lagt opp i 2000, anser kommunedirektøren at det vil være et nytt stort inngrep å fjerne hele vollen igjen, og anbefaler derfor heller å vedlikeholde kanalene. Se detaljer i svar til Statsforvalteren pkt. 1. Det ville også vært nødvendig å vurdere om tiltaket</p>

<p>prosessene i våtmarken. Det er positivt at det er gjenåpnet kanaler i bekkevollen. NiNF mener imidlertid at dette ikke er en fullgod erstatning for fjerne vollen langs bekken og tilbakeføre bekkestrekningen til en mer naturlig tilstand. Fjerning av vollen vil også spare naturen i Slorene for gjentatt ferdsel med anleggsmaskin, noe vedlikehold av gjennomløpene hvert 3-4 år vil kreve. Det stilles spørsmål ved om kostnadene ved en engangs fjerning av vollen på sikt vil overskride kostnadene ved gjentatt vedlikehold av gjennomløpene.</p> <p>4. Store kvistansamlinger og trær i bekkeløpet, både Dalsbekken og Greverudbekken, bør ikke fjernes. All form for bekkerensk er negativt ut fra et naturvern hensyn.</p> <p>5. Det er positivt at ferdselsforbudet mellom 1. april -1. november opprettholdes. Det er negativt at det legges til rette for ferdsel i traseen til den gamle blåstien mellom Haugbro og Ringneset. Strekningen mellom Haugbro og Ringneset innerst i Slorene bør erstattes av en ny sti som går lenger opp i terrenget med god buffer av vegetasjon mellom sti og våtmark. Alternativt utkikkspunkt ved Ringneset bør tas ut. Man bør etablere ett utkikkspunkt lenger ut i våtmarken der verneområdet er bredere, og ett utkikkspunkt ved Gjersjøveien.</p> <p>6. Naturvernforbundet er negative til tidligslått i tre år midt i hekketiden da det vil ødelegge for påbegynt hekking. Det bør derfor ikke legges opp til mer enn en årlig og sen slått (i august-september). NiNF mener at denne delen av forslaget bærer preg av i for stor grad å vektlegge en rask restaurering av slåttemarken uten i tilstrekkelig grad å hensynta fuglelivet i området. Mener at skjøtselsregimet foreslått av Biofokus i større grad ivaretar alle naturvern hensyn i Slorene.</p>	<p>gjennomført i 2000 skulle vært fulgt opp etter vannressursloven, der NVE og Statsforvalteren er rette myndighet. Kommunedirektøren ønsker derfor ikke å bruke ressurser på ulovlighetsoppfølging etter plan- og bygningsloven av denne saken nå.</p> <p>4. Tiltak 1.5 som det trolig henvises til er omfatter ikke bekkerensking med fjerning av masser, men forsiktig fjerning av større kvistansamlinger og store stokker som har bremsende effekt ved normal vannføring. Evt. gjennomføring av tiltak skal omsøkes kommunen i forkant, og gjøres vinterstid i forbindelse med øvrig skjøtselsarbeid. Se for øvrig svar til Statsforvalteren pkt. 7.</p> <p>5. Tiltak 1.5 som det vises til er ikke bekkerensking med fjerning av masser, men en åpning for forsiktig fjerning av større kvistansamlinger og store stokker i forbindelse med øvrig skjøtselsarbeid. Kommunedirektøren anser at tiltaket ikke vil skade naturverdiene. Se også svar til Statsforvalteren pkt. 7.</p> <p>6. Når det gjelder tidligslått, har kommunedirektøren tatt innspillene fra flere hold til etterretning, og anbefaler kun slått i andre halvdel av august for å unngå forstyrrelser på fuglelivet i deres hekkesesong og minimere negativ belastning på fugl (se også svar til NOF). Kap. 5.4 sone 1 og 2 og tiltak 1.3 er oppdatert.</p> <p>7. Innspillet tas delvis til etterretning, se svar til Statsforvalteren pkt. 6. Kantsonen langs Gjersjøveien mot sone 1 og 3 slås i dag, og kommunedirektøren vurderer at grunneier kan fortsette å gjøre det da det ikke har store negative konsekvenser for pollinerende arter. Det er snakk om en</p>
--	--

<p>7. Naturvernforbundet er negative til at skjøtselsplanen foreslår å tillate at det slås gras i en bredde på 3-4 meter på hver side av Gjersjøveien. Her bør kantsonene kun slås en gang sent i sesongen. Det vokser bla. sløke langs veien, som tiltrekker seg mye insekter som igjen er en viktig næringskilde for fuglene i området, spesielt for tornskate som hekker på denne siden av Slorene.</p> <p>8. Den rødlistede arten stavklokke (nær truet) er tidligere funnet i kanten mellom åpen mark og skog ved Holen. Planlagt skjøtsel bør gagne stavklokka.</p> <p>9. Det er positivt at det ikke tilrettelegges for ferdsel til vanns, og at det skal settes opp bøyer i vannet som markerer grensene for verneområdet.</p> <p>10. Naturvernforbundet stiller spørsmål ved forslaget om tiltak i bekkeløpet oppstrøms steinhvelvsbroen.</p>	<p>lengde på ca. 120 m langs veien.</p> <p>8. Vi har ikke funnet stavklokke registrert i Artskart. Ut fra beskrivelsen som Naturvernforbundet gir kan det se ut til at arten ligger utenfor planområdet for Slorene våtmarksområde og da utenfor området for selve skjøtsesplanen.</p> <p>9. Tas til orientering.</p> <p>10. Kommunedirektøren ønsker å presisere at tiltakene oppstrøms steinhvelvsbrua som er beskrevet i kap. 5.5 (2. avsnitt) vil være tilbakeføring til en naturlig kantsone, noe som både vil være bedre for naturmangfoldet og flombelastningen på steinhvelvsbroa. Sweco har beskrevet ulike tiltak for hvordan steinhvelvsbrua kan gjennomføres, og det er pekt på at det må etableres som et eget prosjekt, se kap. 5.5.</p>
<p>5. Ås Landbrukslag</p> <p>1. Slorene tilhører private eiendommer og grunneierrrettighetene må stå sterkt. Det må være mulig å utnytte ressursene som tilhører eiendommene.</p> <p>2. Slåttemarken ble tidligere brukt til forberging og beitemark. Tiltak i skjøtselsplanen bør gjennomføres som en virksomhet tilknyttet driften av respektive gårdsbruk/grunneiendommer, og med bruk av nåtidens redskaper. Avlinger bør kunne utnyttes som fôr til husdyr. Skjøtselsplanen bør gjennomføres i samarbeid med grunneiere, myndigheter og interesserte organisasjoner.</p>	<p>1. Området som skjøtselsplanen omfatter er regulert i reguleringsplan for Slorene våtmarksområde. Mesteparten av arealet er regulert til spesialområde naturvern. Det er knyttet reguleringsbestemmelser til bruken av området som er førende for skjøtselsplanen. I planen er det søkt å imøtekomme grunneieres ønsker så fremt det ikke går på bekostning av natur- og friluftslivsverdiene.</p> <p>2. Kommunene ønsker å gjennomføre skjøtsel i samarbeid med grunneiere og organisasjoner. Bruk av maskinelt utstyr i skjøtselen er beskrevet i planens kapittel 6.1. Grunneier står fritt til å bruke evt. avling til fôr. Planen oppdateres med omtale av bruk av avling til fôr i kap. 6.1.</p>
<p>6. Norsk Ornitologisk forening, avd. Oslo og Akershus (NOF OA)</p> <p>1. Viser til reguleringsplan- og bestemmelser for området og mener naturverdiene må ha førsteprioritet, og gå foran hensyn til friluftsliv, kulturminner og grunneierinteresser. Slorene er viktig særlig som fuglebiotop, og mål/tiltak må</p>	<p>1. Kommunedirektøren mener det er nødvendig å avveie ulike interesser for å få til en gjennomføring av skjøtselsplanen, i et område som har vært preget av store konflikter mellom ulike interesser. Ivaretagelse av naturverdiene er hovedfokus i planen, og kommunedirektøren mener at tiltakene er i tråd med reguleringsbestemmelsene og mål for skjøtselsplanen.</p>

<p>gjenspeile dette. Positive til skjøtselsplanen, og mener den med noen justeringer kan bli godt verktøy for å ta vare på naturverdiene i Slorene.</p> <p>2. Mener det er lagt for lite vekt på at dette er et naturlig og intakt elvedelta, mens delområdet med kulturbetinget våtmarksområde har fått for dominerende plass i dokumentet. Mener det er lagt stor vekt på NIBIO-rapporten som er gjort på oppdrag fra grunneier.</p> <p>3. Viser til § 8.1 i reguleringsbestemmelsene som er avgjørende presisering av grunnlaget for vernet av Slorene. Mener at ikke alle foreslåtte tiltak i planen reflekterer dette utgangspunktet.</p> <p>4. Mener at endring av elveleiet og oppbygging av deltaet i munningen av Dalsbekken er en naturlig prosess i intakte elver, men at fosfortilførsel er uheldig.</p> <p>5. Synes at bevaringsmålet (kap.5) er presist, men mener at det må være et mål at naturen i verneområdet i størst mulig grad utvikler seg naturlig, og at skjøtsel kun utføres der det er svært viktig for å opprettholde verneverdige naturtyper.</p> <p>6. Første kulepunkt i kap. 5.2 om hvordan skjøtsel skal foregå er mangelfullt. Må stå at <i>området skal ivaretas og forvaltes som et aktivt og intakt deltaområde med innslag av kulturbetinget våtmark.</i></p> <p>7. Kritisk til at tiltak fra grunneier som har forringet verdiene i våtmarka er akseptert og ikke foreslått restaurert. Viser til ulovlig opprensning og senking av Dalsbekken i år 2000 som må tilbakeføres ved at vollen med masse fra senking av bekken fjernes, da det bidrar til at våtmarksområdene ikke oversvømmes som før. Det er ikke noe argument at ikke grunneier ønsker dette, siden tiltaket ble gjort uten tillatelse. Vil trolig være et rimeligere tiltak på sikt enn å vedlikeholde kanalene i vollen, i motsetning til å gå inn med gravemaskin</p>	<p>2. Tas delvis til etterretning. Planen er oppdatert med utdypende beskrivelse av viktigheten av elvedeltaet (kap. 2.5 og 5.3) Alle fagrapportene er brukt i skjøtselsplanen. NIBIO har lagt BioFokus sin rapport til grunn. Kommunedirektøren mener at innspill fra disse rapportene (samt Sweco) er godt ivaretatt i planen.</p> <p>3. Tas til orientering. Kommunedirektøren mener at ingen av tiltakene i planen er i strid med reguleringsbestemmelsene, og det overordnede formålet med skjøtselsplanen jf. § 8.1 er godt ivaretatt.</p> <p>4. Tas til orientering. I tillegg til økt næringstilgang, bidrar tilførsel av partikler oppstrøms til en økt sedimentering, som gjør at deltaet bygges raskere opp enn uten påvirkning (se kap 4.2.2. i planen).</p> <p>5. Innspillet er i hovedsak ivaretatt i skjøtselsplanen. Noe forsiktig skjøtsel av buffersone mot naboer i sone 4 samt kantklipp på privat grunn langs deler av Gjersjøveien tillates, da kommunedirektøren anser at dette ikke vil true naturverdiene i stor grad. Tillatelse av noe forsiktig opprydding av store kvistansamlinger i elveleiet anses heller ikke å være en trussel mot naturverdiene. Tiltak skal avklares med kommunene før gjennomføring, og kommunedirektøren anbefaler tiltakene for å sikre gjennomføring av planen uten for mye konflikter.</p> <p>6. Tas til etterretning, siden det bedre gjenspeiler bevaringsmålet. Kulepunkt 1 i planens kap. 5.2 er oppdatert.</p> <p>7. Se svar til Statsforvalteren pkt. 1 samt til Naturvernforbundet i Nordre Follo pkt. 3 over.</p> <p>8. Tiltak 1.5 som det vises til er ikke bekkerensking med fjerning av masser, men forsiktig fjerning av større kvistansamlinger og store stokker i forbindelse med øvrig skjøtselsarbeid.</p>
--	---

<p>jevnlig.</p> <p>8. Går mot forslaget om bekkerensking – da samling av organisk materiale er del av naturlige dynamikken i vassdrag og viktig for biologisk mangfold.</p> <p>9. Det må av hensyn til fuglelivet gjøres svært forsiktige tiltak på slåtteenga, og primært vinterstid. Fjerning av busker og trær på frossen mark er greit, men NOF OA er skeptiske til bråtebrenning, da det kan ødelegge gode hekkebiotoper for bakkerugende arter. Gjennomføring av førsteslått i mai – juni vil være svært negativt for fuglelivet, og kun augustslått er akseptabelt, jf. BIoFokus sin anbefaling (både i sone 1 og 2).</p> <p>10. Forstår ikke begrunnelsen for å slå gresset i 3-4 m bredde langs Gjersjøveien (sone 1 og 3). Det forekommer sjeldne arter her (stavklokke), og blomster tiltrekker seg insekter og fugl. Vegkantene bør ikke slås men få utvikle seg naturlig.</p> <p>11. Ferdsl er et problem for fugl i hekke/trekketida. Støtter at ferdsl kanaliseres og at ferdslsforbudet opprettholdes. Positive til utkikkspunkt på nordsiden, samt på sørsiden ved Langslora (øst for infotavla), men punktet ved Rigeneset bør sløyfes av hensyn til vannfugl. Foreslått trase for gjenåpning av blåmerka sti mellom Haugbro og Rigeneset ligger for nær vannet og bør legges lenger inn og opp i terrenget for å ikke forstyrre våtmarksfugl.</p> <p>12. Vannbaserte aktiviteter bør være forbudt i verneområde, og det bør være et totalforbud mot jakt.</p> <p>13. Positive til bekjempelse av fremmede arter og etablering av fungerende kantsoner langs bekkene som drenerer til Slorene.</p> <p>14. Steinhvelvsbrua bør forsterkes slik at den tåler flom, istedenfor å gjøre tiltak i bekkeløpet oppstrøms brua.</p>	<p>Kommunedirektøren anser at tiltaket ikke vil skade naturverdiene. Se for øvrig svar til Statsforvalteren pkt. 7</p> <p>9. Større tiltak skal primært gjennomføres vinterstid. Når det gjelder slått, har kommunedirektøren tatt innspillene fra flere hold til etterretning, og anbefaler kun slått i august for å minimere negativ belastning på fugl. Foreslåtte restaureringstiltak er nødvendig for å gjenskape et åpent landskap, som er viktig for fuglelivet. Bråtebrann er mindre arbeidskrevende enn slått og effektivt for å fjerne næringsrike planterester. Kommunedirektøren har tatt innspillet delvis til etterretning, og foreslår at sviing gjennomføres vinterstid, senest i slutten av februar, med befaring i forkant. Se oppdatert kap. 5.4 sone 1 og 2 og revidert tiltak 1.3.</p> <p>10. Innspillet tas delvis til etterretning, se svar til Statsforvalteren pkt. 6 og Naturvernforbundet pkt. 8.</p> <p>11. Tatt til etterretning. Se svar til Statsforvalteren pkt. 5 og oppdatert kart med forslag til stitrasé og utkikkspunkt i fig. 16 i planen.</p> <p>12. I skjøtelsesplanen åpnes det ikke for å tillate ferdsl på vann (sone 5) i perioden 01.04. – 01.11. Det ligger inne tiltak om å sette opp bøyer med informasjon om dette (tiltak 5.1). Kommunen har ikke hjemmel til å forby ferdsl utover det som er fastsatt i reguleringsbestemmelsene. Kommunene har heller ikke hjemmel til å forby jakt, men har i planen anmodet om at jakt begrenses og ikke gjennomføres i større omfang enn tidligere.</p> <p>13. Tas til orientering.</p> <p>14. Tas til orientering, gjelder tiltak utenfor verneområdet.</p> <p>15. Kommunene har ikke ressurser til å gjennomføre</p>
---	---

<p>15. Bra at skjøtselstiltak skal godkjennes av kommunen. Naturvernorganisasjoner bør få mulighet til å bli hørt ifb. med tiltak som berører naturverdiene i skjøtelsplanen.</p>	<p>høringsrunder i forbindelse med enkelttiltak utover medvirknings – og høringsprosessen til utarbeidelse av skjøtelsplanen. Når blåmerket sti og utkikkspunkt sør i området skal detaljplanlegges, vil kommunene imidlertid invitere grunneier og naturvernorganisasjoner til befaringsfor å få innspill.</p>
Grunneiere og privatpersoner	
<p>7. Lars Juul, grunneier Ås kommune</p> <p>Ønsker å bevare Slora og dens spesielle flora og unike fuglebiotop.</p> <ol style="list-style-type: none"> Ønsker å gjenskape et åpent landskap slik det var før området ble vernet. Tidligere skjøttet grunneiere områdene og bekkene slik at vannet ble ledet igjennom. Refererer til NIBIO-rapporten, med beskrivelsen av slåtteenge som truet naturtype. Flommarksskog øker i utbredelse fordi tidligere beita områder ikke lenger skjøttes, og er ikke truet. En restaurering av Vinebergslora er derfor viktig for å ivareta artsmangfoldet knytta til slåttevåtengene. Juul mener dette er det essensielle i skjøtelsplanen, og ser liten grunn til vernet av de gjengrodde våtmarkene rundt Slora, siden flommarksskogene sør i området skal ivaretas (sone 2). Er helt uenig i konklusjon vedr. effekt av rydding av bekkeløp i Swecos rapport, og mener at flomnivåene vil øke hvis ikke bekkekantene blir vedlikeholdt og bekkeløpet renses for sedimentert jord. I nord- øst i verneområdet er det store trær, som fører til at tilgrensende eneboliger får lite sol. Mener disse bør få mer sol og utsikt, uten at det vil ha negativ effekt på biomangfold i Slorane. 	<ol style="list-style-type: none"> Ett av hovedfokusene i planen er å restaurere slåttevåtenga og deler av våtenga/flommarksskogen (sone 1 og 2), som beskrevet i kap. 5. I planforslaget følger kommunedirektøren de faglige anbefalingene fra BioFokus og NIBIO, og mener sump- og flommarksskogene (sone 3) bør få utvikle seg fritt uten tiltak, og at det er nødvendig å avsette en buffersone (sone 4) rundt våtmarken for å verne om fuglelivet. Sump- og flommarksskogene er viktige for mange arter, og er en viktig del av gradienten fra åpent vannspeil til skog og fastmark, og kommunedirektøren mener derfor de bør bevares. Hovedmålet i skjøtelsplanen, som er basert på faggrunnlaget fra BioFokus og NIBIO, sier blant annet at vi skal «Ivareta et kulturbetinget våtmarksdelta med tilhørende skogområder i et aktivt elvedelta med intakte hydrologiske og geologiske prosesser». Kommunedirektøren mener at ivaretagelse av elvedeltaet er nødvendig, siden dette er en sjelden natur- og landskapstype, som er sårbar på rødlista for naturtyper. Det anbefales derfor ikke å rense bekkeløp eller rydde kantsoner, da det vil forstyrre de naturlige prosessene og skade naturmangfold. <p>Tiltak i vassdrag og kantsoner er regulert av vannressursloven, der Statsforvalteren og NVE har forvaltningsmyndighet. I tillegg reguleres tiltak i vassdrag av laks- og innlandsfiskekloven. Naturmangfoldloven skal alltid følges i forvaltning som berører naturverdier. Kommunene må overholde lovverket og henviser til Statsforvalteren og NVE når det gjelder tiltak og problemstillinger som faller under</p>

<p>4. Viser til historikk rundt vannstandsregulering av Gjersjøen, som nå er demmet opp ca. to meter. Sier Gjersjøen har vært nesten full hver sommer, og videre at det er en propp av busker og kvist ved Rigeneset, som forårsaker oversvømmelse. Han ser derfor ikke at Slorene har mindre og færre oversvømmelser. Oversvømmelsene gavner ikke hekkende fugl, siden det kan ødelegge reir.</p> <p>5. Steinhvelvsbroa tåler ikke de store oversvømmelsene som i planen ønskes nedstrøms broa. Vil derfor reparere elveløpet ved broa for å øke kapasiteten, selv om dette heller ikke vil være nok ved store flommer. Ser det ikke som sannsynlig at vi får finansiert de andre løsningene rundt steinhvelvsbroa som NIBIO har skissert.</p> <p>Hvis denne planen blir godkjent urevidert, fører det til en dårlig fremtid for steinhvelvsbroen. Mener videre at gjennomløpene i vollen (langs Dalsbekken) er intakte unntatt det øverste, som han ønsker gjenopprettet.</p> <p>6. Er ikke enig i at den naturlige kantsonen langs Dalsbekken skal bevares i en bredde på 5 meter. Mener Dalsbekken vil gro igjen/fylles med sedimenter hvis det ikke gjøres tiltak, og at steinhvelvsbroa da ikke vil tåle endringer i vær/flom. Når Gjersjøen tidligere ble tappet ned, fikk vannet fraktet sedimentert jord lenger ut på Slora, og bekkeløpet ble dermed holdt mer åpent.</p> <p>Mener det er nødvendig at kantsonen/vollen langs Dalsbekken er ryddet for busker og trær for å komme frem med nødvendig utstyr til slått. Viser til gode erfaringer i jordbruket med grasdekte buffersoner mot erosjon. Hvis vollen/kantsonen ryddes og slås (med beitepusser), kan det være en sti der som folk kan bruke, uten at det går på bekostning av naturmangfoldet.</p>	<p>deres ansvarsområde.</p> <p>3. Innspillet er ivaretatt i kap. 5.4, sone 4, der det tillates noe tynning av trær.</p> <p>4. Fagrapportene som er utarbeidet som grunnlag for denne planen (BioFokus, NIBIO) dokumenterer at færre og mindre oversvømmelser fra Dalsbekken og ut i Slorene er en trussel for verneverdiene (kap. 4.2.1). Oversvømmelser pga. økt vannstand i Gjersjøen er vanskelig å gjøre noe med, siden Gjersjøen er drikkevannskilde, se kap. 2.2 for forklaring. I kap. 5.4 er mulige tiltak med kunstige hekkeøyer tatt inn (tiltak 5.1) for å avbøte negativ påvirkning på reir i flomsituasjoner. Kommunedirektøren tar innspillet delvis til etterretning. I forbindelse med skjøtsel i sone 1, skal det vurderes å skånsomt fjerne store kvistansamlinger som samler seg i bekkeløpet ved Rigeneset. Planens kap. 7 er oppdatert med dette tiltaket.</p> <p>5. I faggrunnlaget og i høringsutkastet er det anbefalt å åpne opp gjennomløpene i vollen langs vestre bredd i Dalsbekken, nedstrøms steinhvelvsbroa, for å føre flomvann utover Slora. Dette vil gi vannet mer plass, og redusere vannhøyden ved steinhvelvsbroa under flom (Sweco 2020). Kommunedirektøren anbefaler at dette tiltaket styrkes med en utvidelse av kanalene til 5 meter, for å få bedre vanngjennomstrømning (se svar til Statsforvalteren pkt. 3). Steinhvelvsbroa ligger utenfor planområdet, og tiltak rundt broa må vurderes i andre prosesser, se kap. 5.5. i planen. Grunneier vil bli involvert når det er aktuelt.</p> <p>6. Vannressurslovens §11 sier at det skal opprettholdes et begrenset naturlig vegetasjonsbelte langs bredden av vassdrag med årssikker vannføring. En av grunnene er at trær og naturlig vegetasjon armerer breddene og motvirker avrenning og dermed både eutrofiering og sedimentering i vassdraget. Siden området er vernet og har nasjonalt viktige og sårbare naturtyper, er det spesielt viktig å sikre</p>
--	--

<p>7. Har foreslått å grave sedimentasjonsbasseng lenger opp i Dalsbekken for å redusere tilførsel av erodert jord. Prosessen strandet, men han er villig til å gjenoppta den for å finne en løsning.</p>	<p>naturmangfoldet i vassdraget ved fri utvikling av kantsonene. Kommunedirektøren mener derfor planens tiltak nr. 0.5 om å bevare en naturlig kantsone på 5 meter langs Dalsbekken ikke bør endres. I tiltak 0.6 i planen åpnes det for å holde stien langs bekken åpen i en persons bredde. Kommunedirektøren anbefaler at gjennomløpene i vollen graves ut i større bredde, og det må derfor vurderes om det er hensiktsmessig å legge ut plankebroer over kanalene i forbindelse med prosjektering av tiltakene. Trase for å frakte inn utstyr til å gjennomføre skjøtselstiltak i sone 1 og 2 må avklares i forbindelse med prosjektering av tiltakene. Kapittel 5.3.2., 5.4 og 7 er justert i henhold til disse endringene. Utfordringer og mulige tiltak for å hindre eutrofiering og sedimentasjon er beskrevet i kap. 4.2.2 og 5.5.</p> <p>7. Kommunedirektøren er positiv til grunneiers initiativ. Dette er trolig et konsesjonspliktig tiltak, og må tas opp i andre prosesser, siden det ligger utenfor området som behandles i skjøtelsesplanen.</p>
<p>8. Torgeir Apalset Har innspill til rettinger og konsekvent bruk av stedsnavn (Sætrebekken og turveien som går sør-øst i planområdet).</p>	<p>Sætrebekken/Tussebekken er brukt på ulike deler av vannstrengen. Innspillet tas til etterretning, Sætrebekken benyttes konsekvent. Mølleveien er både turvei, del av Fredrikhaldske kongevei og Pilegrimsleden. Planen er oppdatert med en mer enhetlig bruk av navn på veistrekingen.</p>
<p>9. Per Grandalen</p> <p>1. Området blir feilaktig omtalt som kulturmark og slåttemark. Disse områdene er i delta-/våtmarks-/flommarksområde, og bør skjøttes og forvaltes deretter. Det å omskape området til gresseng/slåtteng er tiltak som vil forringe områdets nåværende naturverdier/kvaliteter.</p> <p>2. Svartortrærne langs bekkeløpet må stå igjen. I frøår overvintrer grå- og grønnsisik på frø i svartortrærne.</p> <p>3. En slåtteng som slås to ganger i året har liten positiv effekt for fuglelivet.</p>	<p>1. Tas til orientering. Dette synspunktet er ikke i tråd med kommunedirektørens kunnskapsgrunnlag, og blir dermed ikke tatt til følge. Det er kun deler av området som er definert som og skal skjøttes som slåttemark.</p> <p>2. Kommunedirektøren har vurdert at det må settes av en god kantsone langs Dalsbekken gjennom sone 1 og 2. Svartortrærne i tilknytning til kantsonen blir derfor stående.</p> <p>3. Tas delvis til etterretning, se svar til Norsk Ornitologisk forening pkt. 9. Effekten av slåtteng må vurderes underveis, og evt. endres dersom det ikke har ønsket effekt.</p>

<p>4. Ved senking av bekkeløpet vil store mengder av flomvannet gå rett ut i sone 5 som er de viktigste områdene for vannhekkefugl noe som vil kunne ta reir på våren. Urenset vann fører til gjengroing, som er et stort problem i østlige deler av sone 5.</p> <p>5. I sone 2 hvor Dalsbekken gjør en sving bør man åpne en sluse, men med en høy terskel. Dette har vært et naturlig bekkeløp i forbindelse med vårflommen. Her har det vært fylt igjen steinmasse for å forsterke vollen som går gjennom store deler av sone 1 og 2.</p> <p>6. Det er et par amfibiedammer under veibrua som bør restaureres etter utgravningen av bekkeløpet i 2018 hvor massene ble flyttet dit og ødela dammene.</p> <p>7. Det bør ikke tilrettelegges for mer ferdsel i de østlige delene av Slorene. Kloppene over Dalsbekken bør få stå da man har holdt på med ringmerkingsaktivitet. Det foreslås å lage en kattesperring på brua.</p> <p>8. Den blåmerkede stien bør ikke rustes opp. Det er bedre å bruke gangveien og heller tar en titt ned på Slorene i god avstand til selve våtmarken. All ferdsel til Slorene bør foregå på Nordre Follo siden hvor det er gode forhold for fuglekikking.</p> <p>9. Det bør vurderes å stenge av området ut fra Gjersjøveien i rugetiden da ferdselen forstyrrer hekkingen. Området er i ferd med å gro igjen, og det bør planlegges for restaurering.</p> <p>10. Ønsker ferdselsforbud til vanns gjennom hele hekkeperioden, og at det settes opp skilt i god avstand til våtmarken. Savner</p>	<p>4. Bekkeløpet i Dalsbekken skal ikke senkes, men kanalene vil graves ut slik at vannet flommer over bekkkanten på vår- og høstflommer.</p> <p>5. Vedlikehold og gjenåpning av kanalene i vollen på vestsiden av Dalsbekken skal prosjekteres før arbeidet starter, for å sikre at tiltaket gjennomføres på en god måte. Lokalisering av en evt. ny kanal vil vurderes i dette arbeidet.</p> <p>6. Tas til orientering. Det foreligger ingen registreringer her per i dag, men ved nye kartlegginger av amfibiedammer vil kommunedirektøren vurdere om dette området skal kartlegges, og om det er behov for tiltak. Tiltakene som ble utført i kantsonen i 2018 har blitt fulgt opp av NVE og departementet.</p> <p>7. Kommunedirektøren har foreslått at kloppene tas bort i perioden med ferdselsforbud da mink og katter lett kan ta seg over bekken.</p> <p>8. Tas delvis til etterretning. Stien trekkes noe lengre sør for å få større avstand til våtmarksområde, se svar til Statsforvalteren pkt. 5.</p> <p>9. Kommunedirektøren mener at med god informasjon skal det skal være mulig å fortsatt observere fuglene fra berget ved Gjersjøveien uten for mye forstyrrelser av fugl. Området vest for Gjersjøveien nord for Greverudbekken ligger innenfor sone 1 som har skjøtselstiltak.</p> <p>10. Tas til orientering, er ivaretatt i planen, se tiltak 0.2 og 5.1.</p>
--	--

<p>informasjon om Slorene og ferdselsforbudet, og mener det må settes opp skilt.</p> <p>11. Kantsonen mellom Gjersjøveien våtmarksområdet innenfor bommen bør få stå i fred da tornskate og andre fugler jakter insekter langs veien. Det påpekes at naturvernsonen går helt inntil veien.</p> <p>12. Jakt på fugl må forbyes i Slorene.</p> <p>13. Minken plyndrer toppdykkerreir. Det bør settes ut minkfeller.</p>	<p>11. Se svar til Statsforvalteren pkt. 6 og Naturvernforbundet pkt. 8.</p> <p>12. Se svar til Norsk Ornitologisk Forening, pkt. 12.</p> <p>13. Kommunedirektøren har per i dag ingen oversikt over hvor mye mink det er i området, slik at dette må vurderes opp mot hvor stort problemet er. Dette er i så fall en oppgave som interesseorganisasjoner eventuelt må bistå med da lovpålagt ukentlig oppfølging av fellene er ressurskrevende. Oppegård jeger – og fisk har per i dag ingen kapasitet til å kunne bistå.</p>
<p>10. Tommy Stølen Kommenterer punkter i planen han mener er ødeleggende for fuglelivet:</p> <p>1. Det bør ikke brennes bråte i mars, da de første trekkfuglene kommer. Sviing av vegetasjon vil ramme insekter og fuglenes næringsgrunnlag, og forstyrre vannfuglene.</p> <p>2. Slått i mai/juni vil være direkte ødeleggende for hekkende fugl og vadefugler i deres hekkesesong. Nevner observerte arter som vil bli berørt.</p> <p>3. Fuglene trenger avstand og trygghet, og det vil derfor være negativt å legge blåmerket sti helt ned i kanten av våtmarken.</p> <p>4. Det bør ikke tillates kantslått der det er mulig å la være, grunnet krisen med insekter.</p>	<p>1. Tas til etterretning. Planens kap. 5.4 sone 1 og tiltak 1.2 er oppdatert med at bråtebrann bør gjennomføres vinterstid, med seneste tidspunkt i slutten av februar. Se utfyllende svar ang. sviing til NOF OA pkt. 9 over.</p> <p>2. Kommunedirektøren har vurdert dette innspillet som har kommet fra flere av høringsinstansene, og har endret planen i tråd med innspillet. Kommunedirektøren anbefaler kun én slått, i andre halvdel av august for å unngå forstyrrelser på fuglelivet i deres hekkesesong, se oppdatert kap. 5.4 og 7.</p> <p>3. Tas til etterretning. Se ny trasé i oppdatert kart, fig. 16.</p> <p>4. Kommunedirektøren vurderer at strekningen hvor det tillates kantslått langs Gjersjøveien er såpass kort at det ikke vil ha store negative konsekvenser for pollinerende arter. Innspillet tas delvis til etterretning, se svar til Statsforvalteren pkt. 6.</p>